Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 17 | Gorica - 26. aprila 1950 - Trst | Izhaja vsako sredo

Načelnost doma in v javnosti

Preresni so časi, preveč je strnjeno in strumno organizirana fronta brezbožnikov, da bi mi katoličani dopuščali, da bi se naša mladina zavajala v načelno nejasnost, nedoslednost in nelogičnost.

Mladina potrebuje jasnih idealov, trdnih temeljev. Nobene nejasnosti, nobenega slepomišenja v tem pogledu. Obstaja določen in stalen red duhovnih vrednot, ki jih nihče ne sme prikazovati v drugačni razvrščenosti: narodnostne vrednote prav gotovo niso višje od verskih. Mladina mora biti vzgojena premočrtno, vzgoja mora stremeti za izgraditvijo značaja. Načelna jasnost, doslednost, logičnost, to so svojstva, ki so neobhodno potrebna današnji mladini, ali bolje: slovenski katoliški mladini. Naša misel in naš cilj sta jasna in odkrita: mi hočemo, da je naša mladina katoliška in da bo ostala katoliška. Pa ne katoliška samo na papirju, samo po krstu, temveč katoliška danes in jutri, vsak dan, brez oklevanja in brez bojazni; katoliška ne samo v privatnem, temveč tudi v javnem življenju.

Da, tudi v javnem življenju. In ravno javnemu življenju mora katoliški laik posvetiti vse svoje moči, ker je najbolj razkristjanjeno, najbolj nemoralno. Liberalizem je javno življenje vzel Kristusu in Cerkvi, ker je proglašal vero za privatno stvar. Posameznik more sicer sam zase verovati in moliti Boga, toda država, umetnost, zakonodaja, šola itd. naj ne priznavajo nad seboj ne Boga ne Kristusa, ne Cerkve, naj se ne pokoravajo nobenemu višjemu zakonu. Tako je začel obstajati dvojni človek, privatni in javni človek, z dvojno moralo, z dvojno vestjo, — privatno in javno. Nedoslednost! Kot da bi javno življenje ne vplivalo na privatno, kot da bi strup nevere in nemorale ne okužil potom javnih institucij posameznikov in družin. Katoličani, ki so sprejeli liberalistične zmote, so postali polovičarji, so kolebali med resnico in zmoto, med Bogom in svetom, med krščanstvom in liberalizmom, so postali »speči katoličani« nesposobni za vsako borbeno akcijo. Komunizem je imel že lahko delo med od liberalizma razdvojenimi katoličanni, še lažje pa med pravimi liberalci. Oče je bil liberalec, sinovi so postali komunisti. Mahnič, ta veliki borec za: ali — ali, je imel prav, ko je to naprej napovedal. Liberalizem je bil torej kriv, da je bila mladina »zapeljana in nepoučena«, lahek plen komunističnih zank!

Ta miselnost kljub komunistični krvavi revoluciji na telesu našega naroda še danes ni popolnoma izginila. Še se dobe ljudje, ki mislijo, da bi katoličani smeli mladini samo govoriti: Bodite pridni! Duhovniki bi se smeli udejstvovati samo v cerkvi, laiki katoličani bi ne smeli ustvarjati katoliških organizacij in biti njih člani, če pa že, tedaj samo pobožne bratovščine.

Katoličani pa vemo, da so organizacije moč, in katoliške organizacije so moč katoličanov. Brez organizacij je namreč vse delo razbito, razlito na vse strani, organizacija pa delovne sile povezuje, jih krepi ter delo usmerja k skupnemu cilju. Nasprotniki katoliške organizacije napadajo, ovirajo, jih minirajo, ker vedo, če katoliških organizacij ne bo, tudi aktivnega dela ne bo.

Danes je, hvala Bogu, že velik del katoličanov prepričan, da je katolicizem živ samo takrat, če gre ven iz štirih sten, ven iz privatnega v javno življenje: v urade, v tovarne, v šole, v znanost in umetnost, v parlamente. Danes je naše geslo: hočemo celih katoličanov, hočemo dosledno katoliško mladino, načelno jasno in borbeno, hočemo katoliške organizacije vseh vrst ter hočemo, da bo javnost katoliška, ker le tako se je mogoče upreti komunizmu. Za nas je rešilna pot le ena: katoliško načelnost doma in v javnosti.

Zakaj so tesneje zaprli železni zastor?

Komunisti so tesneje zaprli železno zaveso. Kaj naj to pomeni? V zadnjem času so izgnali iz Češkolovaške dva ameriška časnikarja, Poljaki pa so odslovili nekega britanskega dopisnika. Pred kratkim so spet postali glasnejši namigi, da Sovjeti pripravljajo proti Titu spomladansko vojaško ofenzivo.

Morda so to vzroki, da so tesneje zaprli svoj zastor. Morda pa so se razmere pri njih toliko poslabšale, da bi komunisti prišli v zadrego, če bi se resnica zvedela po svetu. Ni malo dokazov, ki govore zato, da utegne biti tako. Možje in žene neprenehoma bežijo iz držav za železno zaveso in njihovo število je vedno večje. Ti ljudje dnevno prinašajo dokaze o tamkajšnjih razmerah.

Pri vsakem takem dogodku, pa naj je bil vzrok za tesnejšo omejitev svobode poročil kakršen koli, je bila jasna ena stvar. Komunizem se boji dejstev in danes se jih boji še bolj kot kdaj koli poprej. Dejstva, ki le prodrejo v svobodni svet, se nato vrnejo v svet suženjstva in za ta poročila je komunistični oklep najbolj ranljiv. Rdeči ne upajo dovoliti, da bi njihovi ljudje zvedeli za resnico. Zato jo morajo razbiti po vseh svojih močeh in preprečevati njeno razodetje pri korenini.

Tu imamo nov primer nasprotja med dvema svetoma. Pri nas posvečamo največjo pozornost napakam in zanemarjanju dolžnosti po državnih funkcionarjih. O vsem tudi obveščamo javnost. Onkraj železnega zastora pa so dovoljene samo besede pohvale in lizunstvo političnim voditeljem. Samo taki ljudje, ki imajo kaj masla na glavi in ga žele prikriti, potrebujejo železno zaveso.

ŠE VEDNO NOVE KALVARIJE

Na Češkoslovaškem se je vlada po zadnjih sodnih obravnavah vrgla z vso silo v boj proti redovnikom in samostanem, češ da so gnezdišča vsega protidržavnega gibanja, orodje v rokah sovražnikov Češkoslovaške. — Slediti je že začela zaplemba samostanov, izgon redovnikov v koncentracijska taborišča na prisilno delo — vse lepo po načrtu, kakor že prej v drugih komunističnih državah.

Iz Bratislave so prišla na Dunaj poročila, da so tam aretirali pretekli petek jezuite, frančiškane in redemptoriste kljub protestnim demonstracijam meščanov. Da bi ljudstvo prestrašili in ukrotili, so mesto napolnili s pojačenimi policijskimi oddelki in so na vseh važnejših križiščih postavili vojaštvo s strojnicami. Aretiran pa je bil ob tej priliki tudi načelnik slovaške vlade Gustav Husek, ki je javno izrazil svoje obžalovanje zaradi krutega izgona redovnikov.

Podobno preganjanje se pripravlja tudi na Poljskem. Potom neke uradne ponudbe od strani vlade za »sporazum« bi radi na zvit način Cerkvi onemogočili vse njene od Kristusa ji dane naloge, ki se jim Cerkev ne more odpovedati. Nato bodo katoličani razglašeni za sovražnike ljudske republike Poljske in začela se bo tudi tam Kalvarija najprej za pastirje, potem pa za ovce Jezusove črede.

Jugoslavija in Italija

Po velikonočnih počitnicah sta obe zbornici hoteli pospešiti svoje delo. Senat je že 18. aprila pričel z razpravo o proračunu ministrstva za javna dela. Drugi dan, 19. aprila, se je tudi poslanska zbornica lotila svojih poslov. Po sprejetju predloga, da se nakaže 50 milijonov lir za sanacijo podjetja »Stefani« je bil sprejet zakon o zvišanju davkov na mineralna olja, kavine surogate, sladkor, semensko olje, kavo in sline predmete. V tem je bilo pa zakonodajno delo poslanske zbornice na mah zopet presekano. Razdraženje, ki so ga izzvale volitve v jugoslovanski coni Tržaškega ozemlja, je našlo svoj odmev tudi v italijanski poslanski zbornici. Vse politične stranke od komunistov do novofašistov so vložile na vlado interpelacije, v katerih so obsojale nasilne volitve v coni B in zahtevale zavarovanje italijanskih interesov. Dva dni so si potem sledili v zbornici govorniki raznih strank, ki so v bistvu v enotni luči prikazovali položaj istrskih Italijanov pod Titovim režimom in zahtevali remeduro. Do spornih nastopov je prišlo samo, kadar so nekomunistični govorniki očitali komunistom njihovo nekdanje debelo prijateljstvo s Titom, katerega se zdaj otresajo.

Napeto ozračje, ki ga je ta razprava povzročila v parlamentu in deloma tudi v politični javnosti, je previdno pomiril zunanji minister grof Sforza, ki je v soboto odgovarjal na stavljena vprašanja. Poudaril je, da zapadne velesile vztrajajo na izjavi od 20. marca 1948, po kateri bodo delale za priključitev STO-ja k Italiji, pri čemer pa ne nasprotujejo direktnemu sporazumu med Italijo in Jugoslavijo. To izjavo grofa Sforze, ki je vedno zastopal stališče, da je treba odnose med Italijo in Jugoslavijo urediti z medsebojnimi dogovori, je močno podprl jugoslovanski poslanik Kosanovič, ki je te dni zapustil svoje dosedanje mesto Washington, kjer ga bo nadomestil jugoslovanski minister Popovič. Pri svojem odhodu iz Washingtona se je Kosanovič izrekel za direktna pogajanja med obema sosedoma. Ker je bil medtem sprejet od grofa Sforze jugoslovanski poslanik v Rimu Ivekovič, mnogi menijo, da so pogajanja že v teku. Soditi po zadnjih italijanskih izjavah se nam pa zdijo te trditve preuranjene.

Trygve Lie pride v Evropo

Generalni tajnik ZN Trygve Lie je v spremstvu zunanjega ministra Achesona bil sprejet od predsednika Trumana, s katerim je hotel govoriti pred svojim odhodom v Evropo.

Po odhodu iz Bele hiše je Lie podal časnikarjem sledečo izjavo: »Pogovarjali smo se o raznih vprašanjih organizacije Združenih narodov (OZN). Predsednika nisem videl že od preteklega oktobra, ko je položil temeljni kamen za stalni sedež OZN v New Yorku. Gotovo tudi veste, da je bil prvi važni korak vlade predsednika Trumana konferenca v San Franciscu pred petimi leti. Truman je tudi otvoril prvo glavno skupščino ZN leta 1946 v New Yorku. On je bil vedno močan borec za Združene narode, središče človeških upov za mir. Združeni narodi potrebujejo danes bolj kot kdaj koli njegovo podporo in podporo ameriškega naroda. Zato sem hotel govoriti z njim pred svojim odhodom v Evropo«.

Glede nameravanega obiska v Moskvi je Lie odgovoril, da še ne ve, če se bo — v primeru, da se za ta obisk odloči — sestal preje z Attleejem in Schumanom. Pristavil pa je, da obisk Moskve ne zavisi od kakega vabila, češ, da ne potrebuje vabila od nobene države. Lie je tudi izjavil, da ni predvideno nobeno izredno zasedanje ZN. Redno zasedanje bo v septembru.

Vprašanje evropskega gorskega kmetijstva

Od 15. do 18. aprila se je vršilo v Inomostu na Tirolskem zborovanje, ki je obravnavalo vprašanje evropskega gorskega kmetijstva. To razpravljanje je določila organizacija za prehrano in kmetijstvo pri Združenih narodih (FAO) na zadnji letni seji v decembru v Washingtonu. Na zborovanju so bile zastopane: Italija, Francija, Švica, Jugoslavija in Avstrija.

Dne 16. in 17. aprila so si zborovalci ogledali nekaj značilnih gorskih kmetij na Tirolskem. Dne 18. aprila pa so se posvetovali o raznih vprašanjih, ki so v zvezi z obstankom in razvojem gorskih kmetij. Razpravljali so predvsem o življenjskih pogojih, o socialnih in o gospodarsko-političnih razmerah na gorskih kmetijah in o izboljšanju teh razmer.

Pri izboljšanju teh razmer so obravnavali predvsem tale vprašanja: Razširitev pojma gorskih kmetij na kmetije, ki sedaj še niso spadale pod ta pojem, naselitvene razmere v gorskih okoliših, potreba delovnih moči v razmerju s sedanjim številom delavcev na gorskih kmetijah, odstranitev ovir, ki preprečujejo izboljšanje gorskih kmetij.

Nadalje so obravnavali vprašanja popolnoma kmetijskega značaja kakor so: Preveliko izsekavanje gozdov, večja izraba gorskih kmetij za rejo plemenske živine, elektrifikacija gorskih kmetij, izboljšanje zemlje, kmetijske zgradbe, prosveta v gorskih okoliših, kmetijske zložbe ali komasacije, ustanovitev kmetijskih zadrug in združitev kmetov v teh zadrugah, ureditev davčnih predpisov za gorske kmetije, pomoč za preskrbo potov itd.

TRETJA NEDELJA PO VELIKI NOČI

Iz svetega evangelija po Janezu *(Jan 16,16-22):*

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: Še malo in ne boste me več videli, in spet malo in me boste videli, ker grem k Očetu. — Tedaj so nekateri njegovi učenci med seboj govorili: Kaj je to, kar nam pravi: ‚Še malo in ne boste me videli, in spet malo in me boste videli'; in: ‚Grem k Očetu'? — Govorili so torej: Kaj je to, kar pravi, ‚malo'? Ne vemo, kaj govori. — Jezus je spoznal, da so ga hoteli vprašati, in jim je rekel: O tem se vprašujete med seboj, ker sem rekel: ‚Še malo in ne boste me videli, in spet malo in me boste videli'? Resnično, resnično, povem vam: Jokali boste in žalovali, svet pa se bo veselil; vi boste žalovali ali vaša žalost se bo spremenila v veselje. Žena na porodu je žalostna, ker je prišla njena ura. Ko pa porodi dete, ne misli več na bridkost, od veselja, da je človek rojen na svet. Tudi vi zdaj žalujete; ali spet vas bom videl in veselilo se bo vaše srce in vašega veselja vam ne bo nihče vzel.

-*-

Nekoliko čudno govori Jezus svojim apostolom, tako, da ga niso razumeli. ‚Še malo in me ne boste videli in spet malo in me boste videli.' Apostoli se čudijo, kaj jim to pripoveduje. — Toda Jezus ne govori nobene stvari zastonj. Vedno ima svoje namene. Svoje apostole hoče pripraviti na tisti trenutek, ko jih bo zapustil in se vrnil k Očetu. Vedno bliže je prihajal ta trenutek. Vedel je, da bodo apostoli žalovali, zato jih hoče potolažiti. Le malo časa bodo ločeni, potem pa bodo tudi oni prišli za njim k Očetu. — Tako pa je govoril tudi zaradi nas, da bi nas učil *vztrajnosti* v dobrem.

Mi Jezusa v življenju s telesnimi očmi ne vidimo. Prikrit nam je. A zato nas tembolj vera prepričuje, da Jezus živi med nami. Ljudje brez vere se nam včasih posmehujejo, češ da verjemo stvari, ki jih nikjer ni, da je naša vera prazna. To ni za nas nič novega. Vedno so bili na svetu ljudje, ki so se z ljubeznijo oklepali Jezusa in drugi, ki so ga sovražili in preganjali. Temu se ne smemo čuditi. Jezus je sam vse to napovedal: Vi boste žalovali, svet pa se bo veselil.

Da, res je! Mnogokrat smo žalostni zaradi sebe, ker vidimo, kako smo nestanovitni in kako se mnogokrat od Jezusa oddaljimo. Radi bi mu ostali zvesti pa nas greh tolikokrat potegne za sabo. — V težjih preizkušnjah, zlasti v trpljenju, omahujemo v veri. Želeli bi, da bi Jezus pokazal svojo moč in nas utrdil v veri. Želeli bi si čudežev, oprijemljivih dokazov njegove moči.

Mnogokrat smo tudi žalostni, ker vidimo, kako se blati in sramoti Jezusovo ime. Mnogim Jezus, za katerega pravijo, da ga ni, ne da miru. Ne uvidijo, kako nespametno je njihovo delo. Če je Jezus resnično Bog, potem je vse njihovo delo obsojeno na neuspeh in sami sebi pripravljajo obsodbo in pogubo. Če pa Jezusa ni, čemu govoriti čezenj? Stvari, ki je ni, je ni!

Toda Jezus ne mara naše žalosti, hoče našega dela. Od nas pričakuje, da bomo vztrajali v dobrem. Njegovo voljo poznamo in jo izpolnjujmo! Apostolu Tomažu je Jezus očital: Ker si me videl, si veroval; blagor tistim, ki me niso videli, pa verujejo. V tem je ravno naše zasluženje, da v Jezusa verujemo, čeprav ga nismo videli; da verjemo v verske resnice, čeprav jih s svojo pametjo vseh ne razumemo.

V tolažbo je Jezus apostolom povedal: Toda vaša žalost se bo spremenila v veselje in tega veselja vam ne bo nihče vzel! — Kako radi slišimo te besede, saj veljajo tudi za nas. Naša žalost in naše preizkušnje ne bodo trajale dolgo. Saj je tako kratko naše življenje. Čim več smo v življenju za Jezusa pretrpeli, tem večje bo enkrat naše veselje. Če smo celo srečni in zadovoljni, se na zemlji vedno bojimo, kdaj bo prišla nad nas kakšna nesreča ali neprijetnost. Zato zemeljsko veselje ni nikdar čisto in neskaljeno. Samo pri Očetu v nebesih nas čaka pravo veselje, ki nam ga ne bo nihče vzel!

NEDELJSKA MOLITEV

O BOG, KI ZABREDLIM KAŽEŠ LUČ SVOJE RESNICE, DA SE MOREJO VRNITI NA POT PRAVIČNOSTI: DAJ VSEM, KATERI SE KRŠČANSKI VERI PRIŠTEVAJO, DA BODO ZAMETOVALI, KAR JE TEMU IMENU NASPROTNO, IN VRŠILI, KAR MU JE PRIKLADNO.

Koledar za prihodnji teden

30. aprila. NEDELJA. Tretja povelikonočna. Katarina Sienska. Na življenje svojega časa je imela velik vpliv. Bila je svetovalka vladarjem in papežem. Odločilno je vplivala na vrnitev papežev iz Avignona v Franciji nazaj v Rim.

1. maj. PONEDELJEK. Filip in Jakob, apostola. Začetek majniške pobožnosti. Državni praznik. Dan dela.

2. TOREK. Atanazij, škof.

3. SREDA. Najdenje svetega Križa.

4. ČETRTEK. Florijan, mučenec. Zavetnik ognjegascev in poklicev, ki imajo opraviti z ognjem.

5. PETEK. Irenej, mučenec.

6. SOBOTA. Judita.

Sv. Jožef - varuh za težke dni

Ljudje božji, kdo ne potrebuje varstva? Kdo po varnosti ne hrepeni? Vsak dan rabimo sto in tisoč varnostnih naprav, da bi bili pred nevarnostmi varni: na prometnih vozilih pred nesrečo, v stanovanjih pred tatovi, na telesu pred boleznimi. In vendar — koliko nesreč, ropov in bolezni!

Posameznik je neprestano v skrbeh, ali mu bo ladjica življenja »varno« plula; v skrbeh so narodi, ali jim na mejah ali v notranjosti ne preti nevarnost; v skrbeh so vsi kristjani — ali bi vsaj morali biti — zaradi nevarnosti dušnih nesreč. V skrbeh... Predobro namreč vemo, kako nedostaten je pojem »varnosti«, kako često zgolj človeške varnostne naprave odpovedo. Če so zgolj človeške...

Ob tihem prazniku varstva svetega Jožefa hiti misel v davnino, za dva tisoč let nazaj in tja do dežele svete. Ob rojstvu kneza vseh knezov ni bilo nobenih »varnostnih naprav«: ne zoper Heroda, ne zoper roparje na izpostavljeni poljani, ne zoper prehlad v hladni noči, ne zoper lakoto. Pa je mogočni Herodež zalezoval nebogljeno Dete z vso vojaško silo. In vendar je Jezušček neoborožen ubežal nevarnosti. Imel je varuha. Kakega angela? Ne! Imel je za varuha navadnega človeka, delovskega človeka z žuljavo roko in pravičnim srcem, imel je Jožefa iz Nazareta. Temu možu je bila od Boga dana naloga, da brez orožja brani Jezusa, da ga, sam proletarec, redi, da ga brez zdravniške in šolske oskrbe neguje, da brez vseh človeških varnostnih naprav obvaruje največji zaklad sveta: Kristusa Odrešenika. Visoka in težka naloga, za človeške rame nezmagljiva. Jožef jo je opravil stoodstotno.

Le kako?

Od Boga samega je imel moč in pomoč. Resnično: »Če Gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo zidarji. Če Bog ne varuje mesta, zaman v njem pazijo stražarji.« (Psalm 126-1). Pravega varstva nam je torej iskati v nadnaravnem redu, zanesljivega varuha najdemo v zboru njih, ki jim je Bog to nalogo poveril. Za vsakdanje potrebe se priporočamo angelom varuhom. Odkar pa je bil Jožef iz Nazareta postavljen za varuha samemu Jezusu, od takrat imamo poleg angelov istega varuha kakor Jezus — v svetem Jožefu.

Ali ni sveti Jožef preveč pozabljen svetnik? Morda zato, ker je bil v življenju tako tih. Kaj tih! Ali njegova molčeča služba ne govori dovolj glasno? Biti varuh božjemu Sinu vseskoz — od detinskih let skoz Betlehem in Egipt in Jeruzalem in v mestu Nazaretu, ki je bilo na slabem glasu... In varuh prelepi Devici od zaroke do lastne smrti zvestò kakor angel...

Sveta cerkev je šla mimo vseh drugih svetnikov — apostolov, papežev in mučencev in je za skupnega varuha sebi in vsem, ki so v njej, izbrala tihega, molčečega Jožefa iz Nazareta, iz rodu kralja Davida. Noben drug svetnik ni imel tako lepe predpodobe v starem zakonu kakor nazareški Jožef v egiptovskem Jožefu, ki je stradajočim kruha delil; nihče drug ni pestoval božjega Deteta in bil prvi branilec Kristusov. Mar današnji človek ne potrebuje izrednega branilca, zavetnika, varuha? Zaradi sto nevarnosti, ki prežijo njemu in človeški družbi. Zaradi tisoč nevarnosti, ki pretijo božjemu življenju, po milosti v duše vcepljenemu. Nad vse angele bo uspel zavarovati bedno pot našega življenja — božji varuh sveti Jožef.

Kako privlačen je torej tihi praznik varstva svetega Jožefa! Obhajamo ga slovesno na tretjo nedeljo po veliki noči. Ta dan letos v svetem letu srečno sovpada z vigilijo prvega maja. Jožef delavec in Jožef varuh. Ah, kako veliko besedo govori v delo zakopanemu človeku našega stoletja ta nazareški delavec! Zraven poklicnega dela ni pozabil varovati in obvarovati božji zaklad, božje Dete, božje življenje. Nekaj takega je Bog dal v varstvo vsakomur: božje življenje, ki po milosti v njegovi duši živi in deluje. Ko bi ljudje bolj sledili Jožefovemu zgledu zvestobe, ko bi bolj varovali Boga v svojih dušah, bi jih božji varuh čisto gotovo v vsem drugem bolj varoval. Kdor tega svetnika časti, je gotovo izkusil izredno, brez pretiravanja ponavljam: izredno moč Jožefove priprošnje.

O koliko prošenj po varstvu bi imel danes slovenski človek! Zase vsak posebej in za sto in sto, ki ga z njimi razne vezi družijo, in za domovino našo in razboljeni narod naš. Danes je med nami premnogo njih, ki jih beg, preganjanje čudovito druži s svetim Jožefom. Na tisoče Slevencev je danes na takih poteh, kakor je bil sveti Jožef, ko je zaradi Kristusa bežal v Egipt. Kje naj taki Slovenci najdejo bolj očetovskega razumevanja kakor pri njem — prvem svetniškem beguncu? Pri kom bomo — vsi skupaj — iskali boljšega varstva in varnosti za te težke dni, za dolgo romarsko pot življenja? Ko bi ljudje bolj častili Jezusovega varuha, bi jih Bog čisto gotovo obvaroval marsikaterih grenkob.

St. Ž.

Pojdimo k Materi božji!

V Trstu se vrši sedaj z vso slovesnostjo in pobožnostjo romanje Matere božje. Prekrasni kip, ki so ga blagoslovili sv. oče, predstavlja Marijo z Jezuščkom v naročju. Jezus kaže z eno roko na materino brezmadežno srce, drugo pa dviga proti nebu, kamor nas po svoji Materi vse vabi. Marija širi desnico k svojim častilcem. Med prsti se ji razpleta sveti rožni venec, njeno in naše edino orožje proti hudobiji. — To nedeljo 30. aprila je milostni kip Matere božje pri Sv. Jakobu. Ker imajo tudi v tej cerkvi Slovenci že od pamtiveka svojo redno službo božjo, zato so tudi marijanske romarske pobožnosti v našem jeziku. Vsem je znano, kako velika je cerkev sv. Jakoba in kako res lahko sprejme veliko vernikov. Zato vljudno priporočamo in vabimo vse mnoge Marijine častilce, zlasti z dežele, naj pridejo to nedeljo k Sv. Jakobu. Ta nedelja je obenem predvečer pred 1. majem, pred šmarnicami. Pojdimo se priporočit Mariji — Romarici, da bo majnik v tem svetem letu lep in za vse blagoslovljen. *Pobožnost se začne popoldne ob treh. Pridite v velikem številu! Obnovimo gorečo pobožnost, s katero smo Marijo lansko jesen spremljali po naši deželi!*

SVETO LETO

V soboto pred drugo povelikonočno nedeljo, 22. aprila, je bila vatikanska bazilika zopet polna najrazličnejših romarjev iz vsega sveta. Posebno značilnost tega dne so tvorile močne skupine vernikov iz otoka Cejlon in iz raznih škofij v Indiji. Romarji so po večini prišli v pisanih narodnih nošah najrazličnejših barv, ki so obračale naše pozornost vseh pričujočih Evropejcev. Bilo je namreč navzočih tudi 16 škofijskih romanj iz Italije, 4 iz Francije, 5 iz Belgije, 2 iz Anglije, 1 iz Nemčije in 2 iz Avstrije. Poleg teh je bilo pri splošnem sprejemu okrog 2000 delavcev iz Milana in okolice, oddelek angleških častnikov in vojakov iz Nemčije, ter neki dekliški zavod pod vodstvom redovnic iz Švice.

Nova svetnica

V nedeljo, 23. aprila, pa je sv. oče z običajnimi slovesnostmi proglasil za svetnico blaženo Emilijo de Rodat, Francozinjo, ustanoviteljico redovnic sv. Družine, ki se pečajo z vzgojo ženske mladine po svojih samostanih, katerih je danes že čez 200 po Evropi, v Braziliji, Siriji in Egiptu. Svetnica je bila rojena leta 1787, umrla je leta 1852. Zadnji dve čudežni ozdravljenji sta se zgodili na priprošnjo blažene Emilije v letih 1944 in 1946. Potrjeni sta bili od 12 zapriseženih zdravnikov kot taki, zato jih je sv. kongregacija sprejela kot zadosten dokaz za kanonizacijo — svetniško proglasitev — dosedanje blažene.

Za sv. misijone

Od 5. do 8. septembra se bo povodom svetega leta vršilo v Rimu veliko mednarodno misijonsko zborovanje, ki bo imelo predvsem namen pritegniti k misijonskemu sodelovanju najširše kroge med katoličani.

Mednarodnost Jeruzalema

Vsem je znana iz molitve za sveto leto prošnja: Naj mavrica pomirjenja in sprave razpne lok svoje jasne luči nad Sveto deželo, ki jo je posvetil s svojim življenjem in trpljenjem tvoj božji Sin.

Veliko upanja je bilo, da se ta prošnja sv. očeta uresniči, ker so vse države, članice organizacije Združenih narodov, pristale na to, da se Jeruzalem z okolico do vključno Betlehema proglasi za mednarodno ozemlje pod varstvom ZN. Proti temu predlogu je glasoval le zastopnik Transjordanske države. Celo zastopnik sovjetske Rusije je oddal pritrdilen glas. Zato je svetovno javnost zelo neprijetno dirnila vest, da je Rusija 19. aprila svoj prejšnji pristanek preklicala. Njen zastopnik Jakob Malik je o tem obvestil glavnega tajnika ZN, g. Trygve Lie, in ga pozval naj o tem preklicu obvesti vse države članice ZN.

Ali je Rusijo vodil pri tem le politični vzrok, da se približa Transjordaniji, kjer bi se med Arabci dalo dobiti privržencev, ali jo je vodila verska nestrpnost proti krščanstvu, je negotova stvar. Morda je vsakega nekaj. Zaradi tega mednarodnost Jeruzalema ni pokopana, ker ima Rusija svoj veto le v Varnostnem svetu ne pa v plenarni seji ZN, ki bo končno določala o usodi svetega mesta.

Kvišku srca!

IZŠLA JE ZBIRKA CERKVENIH PESMI ZA MEŠANI, MOŠKI IN ŽENSKI ZBOR.
UGLASBIL MIRKO FILEJ.
Naprodaj je v knjigarni Fortunat v Trstu, v Kat. knjigarni v Gorici ali pa v župnijskem uradu v Mavhinjah. Oglasite se čimprej!

Navodila sv. očeta glede Marijinih družb

Pri generalnem vodstvu oo. jezuitov v Rimu so se te dni zbrali vidnejši predstojniki Marijinih družb iz vsega sveta na posvet. Sv. oče papež je to priliko porabil, da je jezuitskemu generalu patru Janssensu 15. aprila t. l. znova sporočil, kaj on kot pastir vse cerkve pričakuje od Marijinih družb. Sv. oče piše, da je njegova želja, naj bi se vzorne Marijine družbe razširile kar največ mogoče po vsem krščanskem svetu. Glavni znaki vsakega družbenika ali družbenice naj bodo: 1) resno stremljenje po svetosti; 2) sveto prizadevanje posameznikov, biti za zgled vsej svoji okolici v družinskem in družabnem življenju in 3) radovoljna in popolna pokorščina Kristusu, našemu Gospodu, in Njegovi cerkvi pod vodstvom in po zgledu preblažene Device Marije. Zato naj voditelji sprejemajo v Družbo le take člane, ki resnično stremijo po popolnejši kreposti in si željo pridobiti apostolsko gorečnost. Tako pojmovani Marijini družbi se ne more zanikati nobenega izmed znakov Katoliške akcije in je vsaka taka družba prava Katoliška akcija pod varstvom preblažene Device. Koncem svojega pisma sv. oče podeljuje Jezusovi družbi, vsem voditeljem in članom Marijinih družb svoj apostolski blagoslov.

Zanimiva obletnica

Škofija Coira v Švici praznuje v letošnjem svetem letu 1500 letnico svojega obstanka. Je to ena najstarejših škofij onstran Alp, gotovo pa najstarejša med škofijami, ki niso nikdar menjale svojega škofijskega sedeža. Zgodovinski podatki naštevajo 95 škofov, ki so tam vladali. Nekdaj je obsegala tudi Predarlsko deželo, kneževino Lichtenstein in Tirolsko do Merana, sedaj je omejena le na ozemlje severovzhodne Švice in šteje 355 tisoč katoličanov, 264 župnij in 550 duhovnikov. Najvažnejše mesto je Curih, ki ima 17 župnij. Zelo je močna med verniki, ki so večinoma Nemci, krščansko-socialna organizacija in katoliško časopisje, katoliške šole in dobrodelna organizacija Caritas. Sveti oče je poslal škofiji posebne čestitke za njen redki jubilej.

V Ameriki bo pa škofija Santa Fè praznovala letos stoletnico, odkar je bil v tem mestu ustanovljen apostolski vikariat in so bile tamkajšnje pokrajine še misijonsko ozemlje. Danes je v Santa Fè sedež nadškofa.

Ali naj se izvrši ločitev Cerkve od države

To vprašanje je imelo priti letos na dnevni red poslanske zbornice na Švedskem, ki je po večini protestantovska dežela, saj je med 7 milijoni prebivalcev le kakih 6 tisoč katoličanov. Parlamentarna komisija je 3 leta preučevala to ločitveno zadevo, pa je nazadnje soglasno odklonila ločitev. Vendar je v zbornici poslanec Nerman stavil predlog za ločitev, češ da bodo potem imeli duhovniki več časa posvetiti se dušnemu pastirstvu, a je zbornica predlog zavrgla z 89 glasovi proti 24. Cerkev in država naj delujeta vzajemno, ker se vernikov, ki so istočasno državljani, ne da razsekati na dva kosa. Toliko pametni so protestantje. Kako premetena je bila propaganda brezbožnikov pred par leti med našim ljudstvom, da ga je zvabila do glasovanja za »ločitev«, ki se je izprevrgla v popolno brezpravnost Cerkve!

VARUJTE SE KRIVIH PREROKOV!

Že nekaj časa opazujemo, kako so razne protestantovske ločine ali sekte ojačile svojo propagando tudi v goriški nadškofiji. Z več strani so nam prišla poročila, kako krožijo po hišah razni propagandisti, zlasti ženske, ki z besedo in tiskom širijo krive nauke.

Posebno delavna je ločina adventistov, ki ima svoj sedež v Trstu, Viale d'ANNUNZIO št. 11, in ki je prav te dni razdelila po hišah v Gorici in na podeželju slovensko tiskano brošuro »Glas miru ljudem, ki so dobre volje«. Brošura je pisana v obupni slovenščini, kar jasno priča, da za tem gibanjem sploh ni slovenskih ljudi. Obravnava sodobna vprašanja, zlasti težki svetovni položaj, ter skuša prikazati kot edino sredstvo rešitve prav adventistični nauk. Brošura vsebuje razne verske zmote in na prikrit način skuša rušiti katoliško vero.

Zato opozarjamo slovensko javnost na to ločino.

Ločino adventistov je ustanovil v Severni Ameriki leta 1831. neki Viljem Miller, ki je skupno s svojimi privrženci čakal konec sveta, ki bi moral brezpogojno biti v letu 1844. Ker pa je preteklo leto 1844 brez konca sveta, so se adventisti sprli in se ločili na razne veje, med katerimi je prednjačila veja, ki si je nadela ime »Adventisti sedmega dneva«, ker je učila, da mora biti posvečen Bogu sedmi dan v tednu, to je sobota, in ne nedelja.

Adventisti izpovedujejo danes naslednji nauk: katoličani, ki držijo nedelje, so najmanj krivoverci; pričakujejo skorajšnjega drugega prihoda Gospodovega (konec sveta), čeprav mu ne določajo točnega datuma; pogubljeni bodo večno kaznovani s tem, da bodo izničeni; pravični, to je »adventisti«, bodo po vesoljni sodbi posedli zemljo in jo bodo nato posedovali na vekov veke.

Adventistična ločina šteje v Italiji približno tisoč privržencev, ki so razdeljeni v nekako dvajset središč. Vsa ta središča tvorijo posebno »adventistično zvezo«, ki ima na čelu »nadzornika«; »zveza« se deli na dve »misijonski deželi«, ki imata na čelu posebnega »ravnatelja«. Prva »misijonska dežela« obsega severni del Italije, druga pa južni. Najmočnejše središče je v Firencah, kjer izdajajo glasilo »Araldo della Verità«.

Pozivamo slovenske katoličane, da ne nasedajo sejavcem zmot in krivoverskih naukov. Raznim propagandistom naj pokažejo vrata. Njihovega tiska naj sploh ne sprejemajo, ali naj ga pa vržejo na ogenj. Rodili smo se v katoliški veri in tej veri naših očetov in dedov hočemo ostati zvesti do smrti!

DOPISI

Doberdob

Tudi pri nas se zgodi to in ono in bi lahko pisarili v časnike, a smo bolj tihe narave in radi molčimo. Včasih se pa le kaj zgodi, kar je vredno, da ostane ovekovečeno in oznanjeno vsemu svetu. Dne 20. aprila je bil v Doberdobu sestanek kominformistične komunistične partije, seveda ne na sedežu fronte, temveč kar po domače v gostilni. Prišli so tudi frontaši in debelo gledali ter začudeno poslušali čudne govore, ki so se kaj malo strinjali z njihovimi zapletenimi pojmi o komunizmu. Prišlo je do živega prepiranja, kjer je ta in ona kar po domače povedala, kako misli o komunizmu, fronti in narodnosti. Tako le je zaključila neka nadebudna frontaška v svojem imenu in najbrže v imenu večine frontašev v Doberdobu in drugod: »Kjer kaj dajo, tja gremo!«

Res lepa narodna zavest, o kateri frontaši tako radi govorijo, v resnici so pa pripravljeni prodati sebe, svoje družine in svoj narod tujcu fašistu nekdaj, komunistu sedaj in ponižno lizati tujčevo peto.

Gorjansko

V velikonočnem jutru smo res lepo praznovali slovesnost Kristusovega vstajenja. Udeležba je bila velika, kakor že več let ne. Prišli so tudi tisti, ki vidijo zelo poredkoma notranjost naše prostorne cerkve. Lepo urejena procesija se je vila po naši značilni kraški vasi in velikonočne pesmi so donele v pozdrav vstalemu Zveličarju. Med sveto mašo je spregovoril č. g. zlatomašnik spodbudno voščilo, ki nam je seglo v srca. Tako more govoriti le ljubeči oče ljubljenim otrokom. Tudi pevski zbor je bil popolnejši. Škoda, da nismo vsako nedeljo in zapovedan praznik pri sveti daritvi v takem številu, kar bi bilo v našo časno in večno srečo. — Za praznike so oblasti nakazale ½ kg mesa tudi tistim družinam, ki so brez živilskih nakaznic. To je bil res priboljšek. Lani smo dobili tudi sladkor, letos nič. Tako napredujemo v petletki. Gorjanci smo bili vedno korajžni ljudje. Posebno o praznikih popoldne smo se radi zbrali v gostilni, pri kozarcu terana ali vipavca in zapeli par narodnih pesmi. »A zdaj so minuli časi«... Že dve leti nas je obiskala toča in uničila trgatev. Na gostilni ga ne dobiš kapljice, niti za delavce ga ni v vsej okolici. Take suše v tem oziru ne pomnijo najstarejši, pa že tako zgodaj. Kaj bo pa še!? — Na veliki četrtek smo pokopali Andreja Semoliča iz Klanca. Dočakal je častitljivo starost 88 let. Pokojni je bil napreden kmetovalec in čebelar, ki si je s pridnostjo in varčnostjo zgradil lepo domačijo. Živel in umrl je kot dober katoličan in skrben oče številne družine. Odkar ni mogel v cerkev, je večkrat prejel sv. zakramente doma. Zadnji božič je sam napovedal, da bo umrl veliki teden. In res ga je kar težko dočakal. N. p. v m.!

Spodnja vipavska dolina

Zopet je prišla pomlad v našo ljubo dolino. Vse cvete in zeleni, vinska trta poganja novi zarod. Pred prazniki smo opravili najnujnejša dela v vinogradih in vsadili krompir; sedaj nas pa aprilovo vreme precej ovira, posebno na polju. Čas upov je tu, a nobenega pravega veselja ni. Kmetje se srečujemo zamišljeni, povešene glave, molče tožimo v strahu, kaj nam prinese jutri, ko je že danes neznosen. — Kvarna vzgoja naše mladine, pomanjkanje najpotrebnejšega, prisilno udarniško delo itd. — Nasilna oblast pritiska z neznosnimi davki in nas sili v obdelovalne zadruge. Saj nismo proti zadružništvu v pravem smislu, toda samostojnost, ki so nam jo priborili pradedje po težkih preizkušnjah, bi radi ohranili tudi potomcem, ker vemo, kaj to pomeni. A po tej poti ne bomo vzdržali. Že pod črno diktaturo je zaradi davčnega vijaka šla marsikatera kmetija na boben. Sedaj nas tira v propast in obup rdeča. Kdaj bo tega konec!? Ali smo za tako svobodo in pravico trpeli in krvaveli v zadnjem desetletju? — Oznovec, ki je v neki vasi nadziral zadnje volitve, nas je še vprašal, če znamo pravilno voliti. Nekdo mu je odgovoril: seveda znam, kakor navadno... »Ali bo že skoraj zelena pomlad« resnične demokracije? Bog daj!

Ricmanje

Praznik varstva svetega Jožefa se bo obhajal prihodnjo nedeljo, tretjo povelikonočno, kakor vsako leto, seveda v manjšem obsegu kakor glavni ricmanjski shod devetnajstega marca, zato pa bolj pobožno in zbrano brez vsakega zunanjega napotja — samo z molitvijo. — Častilci svetega Jožefa, delavca in varuha, bodo gotovo izkoristili privlačni praznik prav na predvečer prvega maja za to, da poromajo na to nekdaj tako slovito božjo pot poprosit varstva zase in svoje ter za našo ožjo in širšo slovensko domovino. — Bogoslužje bo ob 7.30, ob 10. in ob 4. popoldne.

Dr. A. KACIN:

Dr. Joža Lovrenčič

(Ob šestdesetletnici)

Dr. Joža Lovrenčič je doma iz Gornje Soške doline. Ta deželica od Tolmina do Bovca je svet zase, poln zgoščenega zgodovinskega dogajanja, kjer se tvorno in plodovito dotikajo in križajo prvine treh velikih kulturnih tokov: slovenskega, romanskega in deloma tudi germanskega .Na teh tleh so se vedno stikale življenjske silnice raznih narodov. Po Soški dolini je že pred Kristusom tekla rimska cesta skozi Kobarid čez Predel v Carnuntum (Gospo sveto). Ves srednji vek in prav do današnjih dni je ta dolina vezala sever in jug. Tu se je med vsemi Slovenci ohranilo poganstvo najdalj časa. Še l. 1331. so v Kobaridu pod »svetim drevesom« častili poganske bogove. Prišla je križarska vojska iz Čedada, posekala drevo in zasula »sveti studenec«. Slovenska ljudska mitologija je tu pognala svoje najlepše cvetove. Kdo ne pozna pripovedk o Zlatorogu, o triglavski roži čudotvorni, o gori Bogatinu in njegovih zakladih, o študentu črnošolcu, ki se je zapisal hudiču, o rojenicah, o hudiču, ki je tekmoval z Marijo in je pri tem napravil luknjo v Prestreljenik, itd. Ljudje so tu gorjani, tesno povezani z naravo in njenimi pojavi, z globokim duhovnim življenjem, skoraj mistiki, a zelo pozitivno usmerjeni nasproti vsemu. Naši kulturi je ta deželica, ki je domovina najčistejše slovenske romantike, dala več odličnih mož. Tu je bil doma zgodovinar Simon Rutar, oba Simona Gregorčiča, starejši pesnik in mlajši soimenjak njegov, prevajalec, politiki in narodni buditelji dr. Anton Gregorčič, Andrej Gabršček, oba Tonklija, Josip in Nikolaj, pesnik Josip Pagliaruzzi-Krilan, Andrej Čebokli, Štefan Tonkli (Venceslav Sejavec) in niže doli na Tolminskem veliki Ivan Pregelj ter njegov rojak profesor Kragelj Andreje, najmodrejši mož niz Modreje in prevajalec Homerja.

Ne najmanjši med vsemi temi — mislim celo, da bi ga mirno lahko postavili ob stran samemu goriškemu slavčku Simonu Gregorčiču — je dr. Joža Lovrenčič. Rodil se je 2. marca 1890 v Kredu v Kobariškem Kotu ob Nadiži med Matajurjem in Stolom. Starši so mu bili revni. Zemlja svojih prebivalcev ni mogla preživljati. Zato so poleti mnogi odhajali za zaslužkom na tuje. Tudi oče našega pesnika je vsako leto v maju odšel z drvarji v Romunijo.

Mali Joža je začel obiskovati osnovno šolo, ko mu je bilo pet let in pol. V šoli se je izkazal. Prebral je vse knjige, kar mu jih je prišlo v roke. Sam pravi (Mentor 1928 - 29, str. 2), da je v osnovni šoli izdajal dva lista: leposlovnega in političnega, ki jih je seveda sam pisal. Kaj posebnega to ni moglo biti, a dejstvo samo kaže na zgodnjo samostojnost in iniciativnost. Takrat je tudi že napisal prve pesmi, ki pa se niso ohranile. Romantično ozračje ga je objemalo že v domači hiši. Stara mati, ki ni znala ne brati ne pisati, mu je pripovedovala bajke in pripovedke, ki so tam okoli doma. Joža jo je verno poslušal in si je vse dobro vtisnil v spomin.

Ko mu je bilo enajst let, sta vikar in učitelj, ki sta bila že prej opazila nenavadno dečkovo nadarjenost, pregovorila starše, da so ga poslali v goriško pripravnico. Leto dni pozneje je vstopil v gimnazijo, katero je dovršil l. 1910. Kot dijak je živel v Alojzijevišču in Malem semenišču. Le zadnje leto je stanoval zunaj zavoda. Po maturi se je vpisal na univerzo v Gradcu. Poslušal je predavanja iz slovanske filologije in latinščine. Za doktorja je promoviral v januarju 1915. Takrat pa je že služboval na gimnaziji v Gorici, odkoder so ga ob začetku vojne z Italijo premestili najprej v Cerkno, nato pa v Trst k zaposlovalnim tečajem slovenske goriške gimnazije. Po vojni je bil član začasnega narodnega predstavništva v Beogradu, in sicer kot zastopnika Goriške. Proti koncu l. 1919 se je nekaj mesecev mudil v Parizu. Od l. 1920 dalje je bil profesor v Ljubljani. Jeseni l. 1944 se je odzval klicu goriških Slovencev in je prišel v Gorico kot ravnatelj nove slovenske gimnazije. Ta korak, katerega mu je narekovalo samo brezmejno rodoljubje in zavest, da je bilo treba že takrat začeti graditi slovensko šolstvo na nekdaj cvetočem, a po fašizmu opustošenem polju, mu je po vojni prinesel obsodbo na dve leti zapora in na dve leti izgube političnih in državljanskih pravic. V obsodbi se njegovo ravnateljevanje v Gorici izrecno

NOVICE

K volitvam na področju B

Po tržaškem italijanskem časopisju je bilo veliko vika in krika zaradi volitev, ki so bile 16. aprila na jugoslovanskem področju Svobodnega ozemlja. Mi se nismo ob teh volitvah razburjali, ker smo vedeli, da so v vsakem komunističnem režimu (pa tudi v fašističnem) volivni rezultati že naprej diktirani; stranke in volivne škatle so samo zaradi lepšega. V koprskem okrožju je nastopila tudi lista s krščanskim socialnim programom. Tržaški časopisi so v tej zvezi silovito napadali koprskega kanonika dr. Musizza, češ da je on zamislil to listo, izdal italijansko parolo »neudeležbe«, prejel od režima deset tisoč dinarjev za propagando itd. Dr. Musizza je poslal popravek v Giornale di Trieste, ki pa iz nekih skrivnostnih razlogov popravka ni objavil. Dr. Musizza je nato vložil tožbo proti temu listu in proti znanemu »Lunedì« zaradi neresničnega poročanja in obrekovanja. Dejanski stan je ta, da so nastop krščansko-socialne liste priporočili vsi trije kanoniki, med njimi v prvi vrsti stolni dekan Bruni. O kaki podkupnini pa sploh ni govora. Znano je, da dr. Musizza vztrajno zagovarja samostojnost Trsta in to je bil vzrok, da ga je šovinistično časopisje tako napadlo.

Prihod 12. protitankovskega polka v Trst

Po treh letih bivanja v Palestini, Egiptu in Tripolitaniji se je 20. aprila zopet vrnil v Trst z ladjo »Evan Gibb« 12. protitankovski polk. Polk je odpotoval iz Trsta v Egipt v marcu leta 1947 v dopolnitev prve oklopne divizije. Takrat je bil znan pod imenom »sedmi polk kraljeve topniške konjenice.«

Sedaj bo 12. protitankovski polk sestavni del 24. pehotne brigade britanskih oboroženih sil v Trstu.

Občni zbor „Slov. sirotišča sv. Družine“ v Gorici

Iz zapisnika občnega zbora »Slov. sirotišča« z dne 20. t. m. izvemo, da je v minulem letu bilo v zavodu 63 gojencev in gojenk, ki so dobivali *stanovanje, hrano in vzgojo.* Ako prištejemo k temu številu še otroke in odrasle siromake, ki so v zavodu dobivali hrano in nekateri tudi stanovanje, je Sirotišče prehranjevalo v minulem letu nad 80 oseb. S pomočjo IRO in UNRRA, Podpornega društva, Dobrodelnega društva, radodarnosti slov. ljudstva, ki je z denarjem in blagom obilno prispevalo itd. smo v minulem letu premagali vse težave in sklenili račune *vsaj brez dolgov.* Novi odbor, ki je pomlajen z dvema mladima doktorjema in dvema učiteljicama, bo z novimi močmi brez dvojbe srečno in pogumno nadaljeval delo za napredek tako potrebnega zavoda.

Občni zbor je izrekel prav toplo zahvalo vsem, ki so kaj pomagali: čč. sestram, vsem duhovnikom, ki so hodili spovedovat in učit, domačemu zdravniku dr. Jakončiču itd. itd. Bog vsem stotero povrni!

Smrt dveh dobrih mater

Na Vipavskem sta pred kratkim umrli dve blagi slovenski ženi — materi dveh župnikov: mati č. g. Janka Premrla, župnika pri Sv. Luciji ob Soči, in mati č. g. Franca Premrla, župnika v Podragi na Zg. Vipavskem. Življenjsko delo obeh pokojnic je bila skrb za dom in družino, katero sta posvetili z molitvijo in dobrimi deli. Naj jima bo Vsemogočni bogat plačnik! Žalujočim družinam, zlasti obema župnikoma, naše iskreno sožalje.

Podoba svetogorske Matere božje

LISTNICA UREDNIŠTVA :

Glede te milostne podobe se držimo navodila, ki ga je dal vsej slovenski javnosti p. Hugo Bren, O.F.M., tačasni varuh podobe v Rimu, v dopisu na »Kat. glas« z dne 22. marca:

»Svetogorska Kraljica je zopet naša! Mi ta čas, ko bo ona incognito med nami, samo pridno molimo, da pospešimo oni dan, ko jo bomo mogli slovesno pospremiti na njen dom, kjer je s svojimi brezmadežnimi ustmi posvetila našo govorico.«

Marijino romanje v Trstu

Val navdušenja je zajel tržaške množice, ko je v nedeljo, 16. t. m., prihajala v mesto romarska Mati božja. Verjetno ni še doživel Trst tako močne in iskrene verske manifestacije. Čutili smo vsi, da ne gledamo samo prelepe podobe »morske zvezde«, ampak da se za podobo skriva Srce, ki nas dobro razume, ki nas iskreno ljubi in nam more dati to, kar zaman pričakujemo od človeških src.

Navdušenje se je v tem tednu še stopnjevalo zlasti po cerkvah in župnijah, ki so bile do sedaj deležne Marijinega obiska in mnogi so se po Mariji spet srečali z Bogom.

Prepričani smo, da ne bodo to le bengalski ognji, ki se v hipu v zraku razžare, močno zasvetijo in že je zopet zemlja v temno noč zavita. Marija, morska zvezda, nam hoče biti obenem zarja novih, jasnejših dni v toploti sonca božjega življenja.

Slovenski verniki v Trstu se bomo najprej srečali z Marijo pri Sv. Jakobu. Naš spored je naslednji:

V soboto 29. t. m., ob 8. zvečer sprejem Marije na trgu Vico in procesija do župne cerkve.

V nedeljo je, kakor navadno, sv. maša ob 9., ob 3. popoldanska pobožnost.

V naslednjih treh dneh bo ob 5 $^3/_4$ zjutraj sv. maša in šmarnična pobožnost, ob 9. sv. maša s petjem in govor, ob 3. pop. pobožnost za otroke, zvečer ob 6. skupna zadostilna pobožnost in govor.

Sv. maša polnočnica bo v ponedeljek, 1. maja; pred sv. mašo od 9. naprej bo na razpolago več spovednikov. Sv. maša se bo zaključila s skupno posvetitvijo preč. Srcu Marijinemu.

V sredo bomo s svečami Marijo spremljali v škedenjsko cerkev.

25. april

25. aprila praznujemo slovesno počastitev onih velikih dni, ko se je zmagovito izvedla borba za osvoboditev države izpod jarma nemških čet. Na poziv Osvobodilnih odborov, v katerih so bili združeni vsi Italijani, so se dvignili k oboroženemu uporu stotisoči, ki so ramo ob rami z zavezniki pregnali iz dežele nacističnega nasilnika in ji zopet vrnili svobodo.

V Gorici je dan potekel v slovesnem miru.

„Primorski dnevnik“ pred goriškim tribunalom

Prihodnji petek 28. aprila se bo vršila pred goriškim tribunalom razprava proti odgovornemu uredniku »Prim. dnevnika«.

ZAHVALA. Goriški slovenski otroški vrtci se toplo zahvaljujejo Slov. dobrodelnemu društvu v Gorici za velikonočne pirhe, ki so zelo razveselili mlada srca.

Gospodarski listek

O GNOJU JE BESEDA

Ne čudi se, da govorimo danes o gnoju, četudi si ga pred kratkim podoral in je večina gnojišč sploh praznih. Boš pa drugega pripravljal, saj ga boš kopičil tja do jeseni, če ne do prihodnje pomladi. Vzroki pa, da govorimo o gnoju, so različni, in sicer:

1) Vsako toliko časa je potrebno ponavljati že večkrat rečeno, ker premnogi radi pozabijo, nekateri pa prvič slišijo.

2) Velika večina kmetovalcev ne upošteva dovolj hlevskega gnoja in se ne zaveda njegove važnosti za rodovitnost zemlje.

3) Priznati moramo, da so kmetovalci v marsikaterem pogledu v zadnjem času zelo napredovali, mnogo so zboljšali, s hlevskim gnojem pa ravnajo še vedno preveč po starem.

-*-

Kdor hodi z odprtimi očmi po naših vaseh, vidi marsikak res primeren gnojnik, a naleti tudi na nerazumljivo nemarnost, v kakšnem stanju se gnoj nahaja in tudi kako nemarno ga mnogi rabijo. Za to pa...

Priden, skrben in napreden kmetovalec kupi precej umetnih gnojil, a jih rabi samo kot dopolnilo k hlevskemu gnoju. Kot dober gospodar izrabi najprej vse vire na lastnem posestvu, potem šele kupi umetnih gnojil. On ve, da bo le tako imel res rodovitne njive, ki mu bodo dajale visoke pridelke.

-*-

Dober, dozorel goveji hlevski gnoj vsebuje v 100 kg

450 gramov dušika,
250 » fosforove kisline,
550 » kalija,
700 » apna.

To so štiri najvažnejše gnojilne snovi poleg drugih manjvažnih. Seveda je navedena sestava le približna, ker hlevski gnoj je zelo različen, kar zavisi od živali, od prehrane, od nastilja, mnogo pa tudi od tega, kako se ga pripravlja in kako se ga hrani.

Med zgoraj navedenimi snovmi je najdragocenejši dušik, ki se tudi najraje izgubi. Mnoga merjenja so ugotovila, da se izgubi na pokritih gnojnikih do 22% dušika, na velikih kupih na prostem do 40%, na nizkih kupih na prostem pa tudi do 65%.

Izguba je torej velika, četudi z gnojem dobro ravnamo. In če slabo ravnamo . . .

-*-

Da gnoj dozoreva in dozori, zato skrbi velikansko, neizmerno število malih, s prostim očesom nevidnih bitij, ki najdejo v gnoju ugodne predpogoje za hitro množitev. Mnogo teh bitij je znanih, še več pa neznanih. Eno je gotovo, in sicer, da nekatera razkrajajo lesnino, druge pa beljakovine: iz slednjih se razvije dragoceni dušik. Nadalje je znano to, da se najmanj redilnih snovi izgubi pri gnoju, kjer je po posameznih plasteh raztrosena zemlja, kjer je gnoj temeljito steptan in je vlažen. Kjer gnoj ni steptan, tam pa sonce suši, redilne snovi izginejo. Če gnoj ni vlažen, prihaja v notranjost kupa zunanji zrak, toplota se zviša in gnoj zgori; tak pa je malo vreden.

Na njivi pa nima hlevski gnoj samo gnojilne vrednosti. On zemlje tudi rahlja. Z njim pridejo v zemljo tudi prej navedena mala bitja, razne bakterije, ki pripravljajo hrano drugim bakterijam, ki so že v zemlji. Vse te bakterije razkrajajo hlevski gnoj in tudi umetna gnojila v oblike, ki so sposobne služiti kot hrana rastlinskim koreninicam. Če teh bakterij ne bi bilo, tudi pšenica ne bi šla v klasje in niti v slamo ne.

-*-

Velik napredek bi zaznamovali v našem kmetijstvu, če bi imel vsak živinorejec primeren gnojnik. Še večji napredek bi kazala poleg gnojnika greznica, s te pa črpalka za gnojnico.

Saj res, zakon predpisuje zgraditev gnojnikov...

Pa bo kdo tudi rekel, da so sitna vsa taka opravila s hlevskim gnojem, da pravilni gnojniki mnogo stanejo, itd. Presitna pa niso opravila, saj najtežje delo pri gnoju je kidanje. Če že to izvršiš, še lahko tudi steptaš gnoj in ga vsako toliko časa zaliješ.

Gnojniki so dragi? Vsled boljšega gnoja in sledeče večje rodovitnosti njiv imaš v par letih povrnjen ves strošek. Ne veruješ? Vprašaj naprednejšega soseda.

BOMBAŽ V ITALIJI

Italijanska industrija bombaževin porabi letno 150 do 200.000 ton bombaža, od katerega pa je komaj 1.5% domačega izvora, ves ostali je uvožen, seveda največ iz Združenih držav. V Siciliji pa je mnogo zemljišč, ki so zelo prikladna za gojenje bombaža. Tega gojijo v Siciliji že nad 1000 let, pridelovanje pa se ni razširilo, ker se industrijalci premalo brigajo za domači bombaž. V dobi Mussolinijeve avtarkične politike je znašala domača proizvodnja skoraj 100.000 kvintalov, danes pa se je znižala in gospodarstveniki proučujejo, kakšni ukrepi bi bili potrebni, da bi se zvišala.

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

omenja kot glavna krivda (Slov. poročevalec, 24. februarja 1946). Odkar je prišel iz zapora, ni dobil nobenega službenega mesta več in tudi težko prislužena pokojnina mu je bila vzeta. Sedaj živi v Ljubljani.

Pesniška zmožnost mu je bila kot pravemu in resničnemu pesniku prirojena. Že zgodaj je imel bogato domišljijo, katero so mu bajke in pripovedke domačega kraja še oplajale. V pripravnici je preložil v slovenščino neko nemško pesem iz učne knjige in profesor O r e š e c mu je ob tej priliki dal prve nauke o metriki, o kateri enajstletni fant v osnovni šoli dotlej seveda še ni nič slišal. V tretji šoli je dobil za profesorja slovenščine dr. Avgusta Ž i g o n a, prvega sistematičnega prešernoslovca, in ta mu je v šoli »s čudovito lahkoto pokazal pot v tajnost metrike in vsega, kar je z njo v zvezi«. (Mentor 1928-29 str. 8). Takrat pa je bil mladi dijak že tiskan. Eno leto prej, ko je bil v drugi gimnaziji, mu je »Vrtec« objavil prvo pesem. Potem je prišla prva njegova zares lepa pesem »Jaz bi rad rudečih rož«. Lovrenčič si je zapomnil celo datum njenega nastanka: 14. oktober 1905. To dokazuje, da mu je bila ta pesmica pri srcu, čeprav je njen postanek pozneje sam nekoliko ironiziral (Mentor 1928-29 str. 77-81). Pa so ti verzi res lepi. Zanimali so dva komponista: Zorka P r e l o v c a in Vinka V o d o p i v c a. Ta pesmica je hitro ponarodela kot mnoge Gregorčičeve. Poznajo in pojejo jo širom slovenske zemlje. Lovrenčič jo je poslal v Prago »Domačemu prijatelju«, čigar urednica Zofka K v e d r o v a jo je objavila in mu za honorar nakazala tri krone.

V gimnaziji so dijaki izdajali svoj list »Razvoj«. Boljše stvari iz »Razvoja« je Lovrenčič priobčeval v »Domačem prijatelju«, v Govekarjevem »Slovanu« ali pa v radikalni »Omladini«. Pisal je tudi že podlistke in igre v goriške liste »Gorica« (n. pr. »Rdeči verzi«, zgodba iz jetniškega življenja; »Gorsko življenje«, drama v treh dejanjih) in v »Primorski list« (n. pr. »Mlin ob Nadiži«, »Podorehar« — to sta črtici iz življenja preprostega ljudstva). V srednješolskih letih je v Lovrenčiču vse vrelo od pesniške ustvarjalne sile. Sploh je bilo v naši literaturi tista leta zelo živahno. Literarne struje so se pojavljale, se prepletale in izginjale: naturalizem, ki slika samo to, kar je v življenju neprijetnega, usodno tragičnega, odvratnega; dekadenca, ki je nekak navznotraj obrnjeni naturalizem (prim. Cankarjevo izjavo o dekadenci: »To je mestni prah, mestna nervoznost; vsi najmanjši, komaj čutni čuti se pretiravajo v neizmernost; pesnik nima drugega dela, kot da brska po samem sebi.« — Pisma Ivana Cankarja II. del, str. 362); simbolizem, impresionizem, ki pasivno sprejema in podaja zunanje vtise; nova romantika in ekspresionizem, ki je aktiven in hoče vsaki stvari dati neko novo obliko. Mladina je nervozno naglo sprejemala in zametavala nove ideje in tokove. V času Lovrenčičevega učenja v srednji šoli so mladi odklanjali že celo moderno, tisto moderno, ki je še par let prej oznanjala potrebo revolucije. »Pri nas tam doli je potreba reformacije in revolucije v političnem, socialnem, v vsem javnem življenju, in tej reformaciji mora delati literatura pot,« je pisal Cankar z Dunaja Zofki Kvedrovi dne 8. maja 1900 (Pisma Ivana Cankarja II. del, str. 362). Nekaj let za tem so mladi iskali že novih idealov in našli so jih v novi romantiki in ekspresionizmu. Morda ni samo slučaj, da so bili vsi ti mladi novoromantiki in ekspresionisti (Pregelj, Gradnik, Lovrenčič, Velikonja, Bevk, Budal) Goričani. Bili so pač sinovi svoje zemlje, vzrasli med ostrimi naravnimi nasprotji pod vročim soncem ob vznožju visokih gora, v deželi, ki je nasičena z usodnimi dogodki v zgodovini mnogih narodov. Če drži Bahrova definicija, da je »ekspresionizem umetnost, ki gleda z duhovnimi očmi« (H. Bahr: Expressionismus, 1916), potem je eden najizrazitejših slovenskih ekspresionistov pač Lovrenčič v svojih srednjih in visokih šolah. Snov so mu nudili osebni ljubavni motivi, psihološka vprašanja, ki jih je izrazil s čisto novimi sredstvi in primerami, narodna pesem, filozofska razmotrivanja, katerim še ni prišel do dna, misel na domovino in podobno. Njegov verz je včasih deroč, trd, nemiren, se prehiteva; podoba podi podobo; vse izraža burno notranje valovanje. V trenutkih pokoja pa mu verzi tečejo lagodno, počasi (gl. Ekloga). Pravilni v starem klasičnem smislu pa skoraj nikoli niso, ker so prepristen izraz moderne nemirne duše. Lovrenčič je v tem čisto prelomil z Gregorčičevo formalistično šolo; verz, beseda mu mora točno izražati trenutno duševno doživetje. Pesniški izraz ga ne vleče za sabo, temveč on sam zavestno ustvarja zunanjo obliko umetnine. V tem je pravi ekspresionist.

(Nadaljevanje)